

Μέτρα για τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς

ΜΕΤΡΑ για τη βελτίωση της επιστημονικής συνέπειας και διαφάνειας για τα μεταλλαγμένα προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στηρίζοντας τις θέσεις του Επιτρόπου, αρμόδιου για την προστασία του καταναλωτή, Μάρκου Κυπριανού, και του Επιτρόπου, αρμόδιου για το περιβάλλον, Σταύρου Δήμα.

Συγκεκριμένα, τα μέτρα που προτείνει η Επιτροπή αφορούν τόσο το στάδιο επιστημονικής αξιολόγησης των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών (ΓΤΟ) όσο και τη βελτίωση της διαφάνειας στο πλαίσιο λήψης αποφάσεων. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν σε πρακτικές βελτιώσεις που θα πείσουν τα κράτη μέλη, τους άμεσα ενδιαφερομένους και το ευρύ κοινό ότι οι κοινοτικές αποφάσεις για τα μεταλλαγμένα βασίζονται σε υψηλής ποιότητας επιστημονικές αξιολογήσεις και εξασφαλίζουν την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής, οι βελτιώσεις αυτές θα πραγματοποιηθούν εντός του υπάρχοντος νομικού πλαισίου, βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ, ενώ ταυτόχρονα θα αποφευχθούν οποιεσδήποτε αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στις διαδικασίες χορήγησης αδειών.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το στάδιο επιστημονικής αξιολόγησης, η Επιτροπή προτείνει τα ακόλουθα μέτρα:

- Συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) και των εθνικών επιστημονικών φορέων, με σκοπό την εναρμόνιση των ενδεχόμενων διαφορετικών επιστημονικών απόψεων μεταξύ των κρατών μελών.
- Η EFSA να αιτιολογεί λεπτομερέστερα τη μη αποδοχή επιστημονικών αντιρρήσεων που προβάλλονται από τις εθνικές αρμόδιες αρχές όταν εκδίδει γνωμοδοτήσεις επί μεμονωμένων αιτημάτων.
- Η Επιτροπή να διευκρινίσει το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να πραγματοποιείται η αξιολόγηση της EFSA.
- Η EFSA να διευκρινίζει ποια συγκεκριμένα πρωτόκολλα πρέπει να εφαρμόζουν οι υποψήφιοι για την εκπόνηση επιστημονικών

μελετών (π.χ. σχετικά με την τοξικολογία), ώστε να υπάρξει ασφάλεια.

Σχετικά με το στάδιο λήψης αποφάσεων προτείνεται:

- Η Επιτροπή να εξετάζει τους συγκεκριμένους κινδύνους που προσδιορίζονται κατά την αξιολόγηση κινδύνου ή που τεκμηριώνονται από τα κράτη μέλη, θεσπίζοντας για κάθε περίπτωση χωριστά τα ανάλογα μέτρα διαχείρισης του κινδύνου στα σχέδια αποφάσεων για τη διάθεση προϊόντων ΓΤΟ στην αγορά.
- Στην περίπτωση που κάποια παρατήρηση ενός κράτους μέλους δημιουργεί σημαντικά νέα επιστημονικά ζητήματα που δεν αντιμετωπίζονται κατάλληλα ή πλήρως στο πλαίσιο της γνωμοδότησης της EFSA, η Επιτροπή θα επαναφέρει το ζήτημα για περαιτέρω εξέταση.

• Τους επρχόμενους μήνες, η Επιτροπή θα συζητήσει τις προτάσεις της με την EFSA, αλλά και με τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο του Συμβουλίου, με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης συναίνεσης και διαφάνειας σε αυτόν τον τομέα κοινοτικής πολιτικής.

Τέλος, επισημαίνεται ότι τα τελευταία πέντε χρόνια η ΕΕ εφαρμόζει ένα αυστηρό σύστημα για τη ρύθμιση της εμπορίας και της παραγωγής γενετικά τροποποιημένων ειδών διατροφής, το οποίο βασίζεται στη χορήγηση μεμονωμένων αδειών για τη διάθεσή τους στην αγορά της ΕΕ. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, οι άδειες αυτές χορηγούνται μετά από επιστημονική αξιολόγηση, ενώ σε περίπτωση που οι αιτήσεις για χορήγηση αδειών δεν πληρούν όλα τα κριτήρια απορρίπτονται.

Με τη χορήγηση αδειών εξασφαλίζεται ότι στην ευρωπαϊκή αγορά μπορούν να διατίθενται μόνο οι ΓΤΟ που είναι ασφαλείς για την ανθρώπινη και ζωϊκή κατανάλωση και για το περιβάλλον. Σημειώνεται επίσης ότι τα μεταλλαγμένα προϊόντα φέρουν σαφείς σημάσεις που επιτρέπουν στους αγρότες και στους καταναλωτές να επιλέγουν αν πρέπει να τα καλλιεργούν ή να τα αγοράζουν. Επίσης, οι κανόνες εξασφαλίζουν ότι κάθε μεταλλαγμένο προϊόν μπορεί να ανιχνευθεί σε κάθε στάδιο της χρήσης του.

Ευρωπαϊκή οδηγία για τη διάγνωση του καρκίνου του μαστού

ΤΗΝ 4η ΕΚΔΟΣΗ των «Ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών για την εξασφάλιση της ποιότητας του προσυμπτωματικού ελέγχου και της διάγνωσης του καρκίνου του μαστού» δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να αυξηθούν σε όλη την Ευρώπη τα ποσοστά επιβίωσης για τις γυναίκες που έχουν εμφανίσει ή θα εμφανίσουν καρκίνο του μαστού.

Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές αναπτύχθηκαν με τη συμβολή περισσότερων από 200 επαγγελματιών από 18 κράτη μέλη (τα κράτη μέλη της ΕΕ-15, την Κύπρο, την Ουγγαρία και την Πολωνία), καθώς και

από τη Νορβηγία, την Ελβετία, το Ισραήλ, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Στα νέα θέματα που εξετάζονται στην έκδοση αυτή συμπεριλαμβάνονται η ψηφιακή μαστογραφία, καθώς και συμβουλές για τις ειδικευμένες μονάδες μαστού.

Ο Μάρκος Κυπριανού, Επίτροπος αρμόδιος για θέματα Υγείας και Προστασίας του Καταναλωτή, με αφορμή τη δημοσίευση της νέας έκδοσης, δήλωσε χαρακτηριστικά:

«Στην Ευρώπη μπορούν να αποφευχθούν κάθε χρόνο 32.000 περίπου θάνατοι που οφείλονται στον καρκίνο του μαστού, εάν

εφαρμοστούν οι ορθές πρακτικές για το μαστογραφικό έλεγχο σε όλη την ΕΕ.

»Ο αντίκτυπος των προηγούμενων εκδόσεων των κατευθυντήριων γραμμών για την εξασφάλιση της ποιότητας του προσυμπτωματικού ελέγχου ήταν πολύ μεγάλος. Ωστόσο, η Ευρώπη πρέπει να κάνει ακόμη πολλά για την αντιμετώπιση αυτής της νόσου. Προτρέπω τις αρχές και τους επαγγελματίες του τομέα υγείας, οπουδήποτε και αν βρίσκονται, να χρησιμοποιούν τις κατευθυντήριες αυτές γραμμές ως εργαλείο αναφοράς ορθών πρακτικών».

Σημειώνεται πως ο καρκίνος του μαστού ⇨

⇒ είναι ο συχνότερος καρκίνος μεταξύ των γυναικών της Ευρώπης -ευθύνεται για το 26,5% όλων των νέων κρουσμάτων καρκίνου και για το 17,5% των θανάτων από καρκίνο στις γυναίκες. Οι αριθμοί αυτοί αυξάνονται λόγω της αύξησης του προσδόκιμου ζωής στο γυναικείο πληθυσμό.

Ο μαστογραφικός προσυμπτωματικός έλεγχος μπορεί να εντοπίσει τον καρκίνο του μαστού 3-4 χρόνια πριν γίνουν αντιληπτά τα συμπτώματά του από την ίδια τη γυναίκα, αυξάνοντας έτσι σε πολύ μεγάλο βαθμό τις πιθανότητες μιας αποτελεσματικής θεραπείας. Οι κατευθυντήριες γραμμές συντάχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τον Καρκίνο του Μαστού (EBCN),

το οποίο έχει συγχρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα της Επιτροπής «Η Ευρώπη κατά του καρκίνου». Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε το 1987 και περιλαμβάνονταν στις πρώτες ενέργειες της Επιτροπής για τη δημόσια υγεία. Ο τελευταίος κύκλος χρηματοδότησής του κήλυσε την περίοδο από το 1996 έως το 2002 και ο προϋπολογισμός του ήταν 90,4 εκατ. ευρώ. Στα κυριότερα αποτελέσματα του προγράμματος περιλαμβάνονται αναλυτικά τα εξής:

- Η δημιουργία μιας παγκόσμιας βάσης δεδομένων σχετικά με τις επιπτώσεις, τη θνησιμότητα, τον επιπολασμό και την επιβίωση που συνδέονται με τον καρκίνο.
- Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού κώδικα

κατά του καρκίνου (βλ. www.cancercode.org). Χάρη στη σύμπραξη της Επιτροπής και των κρατών-μελών όσον αφορά στην προσέγγιση για τη δημόσια υγεία που καθορίζεται στον κώδικα, αποφεύχθηκαν 92.000 θάνατοι από καρκίνο κάθε χρόνο στην ΕΕ των 15.

- Οι ενέργειες για την προαγωγή της υγείας και την πρόληψη του καπνίσματος μεταξί των νέων (προκάτοχος της εκστρατείας HELP).
- Οι συστάσεις για τον προσυμπτωματικό έλεγχο.
- Οι κατευθυντήριες γραμμές για τα πρότυπα κατάρτισης των επαγγελματιών στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.

Πανδημία γρίπης

Η έκθεση αξιολόγησης της άσκησης προσομοίωσης της ΕΕ.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ έδωσε στη δημοσιότητα πριν από λίγες ημέρες την τελική έκθεση αξιολόγησης της άσκησης «Common Ground» για το ενδεχόμενο πανδημίας γρίπης. Η διήμερη «επιτραπέζια» προσομοίωση πραγματοποιήθηκε στις 23 και 24 Νοεμβρίου 2005 και ο στόχος της ήταν να δοκιμασθεί ο τρόπος συντονισμού των εθνικών σχεδίων ετοιμότητας σε περίπτωση πανδημίας γρίπης, καθώς και να δοκιμαστούν η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών, των οργανισμών της ΕΕ, των διεθνών οργανισμών και της φαρμακοβιομηχανίας.

Η έκθεση αξιολόγησης καταρτίστηκε για λογαριασμό της Επιτροπής από τον Οργανισμό Προστασίας της Υγείας, με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, ο οποίος και διεξήγαγε την άσκηση. Το συμπέρασμα της έκθεσης ήταν ότι η άσκηση ήταν «επιτυχημένη» και ότι παρουσίασε σημαντικές βελτιώσεις σε σύγκριση με μια παλαιότερη άσκηση, ενώ προσδιορίστηκαν πολλά θέματα που χρειάζονται περαιτέρω βελτίωση.

Η έκθεση περιλαμβάνει δώδεκα συστάσεις και γνώσεις που αποκομίστηκαν από την άσκηση, ιδίως για την επανεξέταση και την ανάπτυξη των συστημάτων επικοινωνίας. Ο αρμόδιος Επίτροπος της ΕΕ για την Υγεία και την Προστασία του Καταναλωτή Μάρκος Κυπριανού δήλωσε: «Απ' όσο γνωρίζω τουλάχιστον, μια τόσο μεγάλης

κλίμακας άσκηση ετοιμότητας για το ενδεχόμενο πανδημίας της γρίπης δεν έχει προηγουμένο. Ο κύριος λόγος για τη διεξαγωγή της άσκησης αυτής είναι να εφαρμόσουμε τα σχέδια στην πράξη, ώστε να διδαχθούμε από την εμπειρία ποιες ενέργειες αποδίδουν και ποιες όχι. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει σημαντικές συστάσεις για το μέλλον και προσδιορίζει τομείς των σχεδίων ετοιμότητας για το ενδεχόμενο πανδημίας που παρουσιάζουν ελλείψεις και χρειάζονται βελτίωση. Ήδη έχουν αρχίσει οι εργασίες αποκατάστασης αυτών των αδυναμιών, ενώ θα εξακολουθήσουμε να επεξεργαζόμαστε λεπτομερώς, να βελτιώνουμε και να αναβαθμίζουμε την ετοιμότητά μας σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους άλλους εταίρους μας».

Η άσκηση «Common Ground»

Η άσκηση «Common Ground» πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή εκατοντάδων συντελεστών από την Επιτροπή, τους οργανισμούς της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ΕΚΠΕΝ), τα κράτη μέλη, τρίτες χώρες και τη φαρμακοβιομηχανία, που ανταποκρίθηκαν σε μια σειρά πηλασματικών περιστατικών έκτακτης ανάγκης, λόγω της εμφάνισης πανδημίας στην Ευρώπη από τη μετάδοση στον άνθρωπο νέου στελεχούς του ιού της γρίπης.

Η άσκηση είχε σχεδιαστεί ώστε να κα-

λύπτει περίοδο 26 εβδομάδων. Ο σκοπός της ήταν να δοκιμαστούν η εκτέλεση και η διάδραση των εθνικών σχεδίων και μέτρων (όπως ο περιορισμός των μετακινήσεων, η συνέχεια της επιχειρηματικής δραστηριότητας, οι επικοινωνίες και η διανομή εμβολίων), καθώς και να εξεταστεί ο ρόλος της Επιτροπής. Η άσκηση συμπεριλάμβανε αίθουσες διαχείρισης κρίσεων στα εθνικά υπουργεία και οργανισμούς υγείας που συνδέονταν μεταξύ τους μέσω ασφαλών συστημάτων έγκαιρου συναγερμού και παρακολούθησης.

Κύρια πορίσματα και συστάσεις της έκθεσης

• Έχουν επέλθει σημαντικές βελτιώσεις αναφορικά προς μια παλαιότερη, μικρότερης κλίμακας άσκηση προσομοίωσης, που αντικατοπτρίζουν την προθυμία της Επιτροπής και των κρατών μελών να επιφέρουν βελτιώσεις όπου χρειάζεται.

• Οι ασκήσεις διεξάγονται για να επιβεβαιωθεί ότι έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα και ότι οι πολιτικές και τα σχέδια ενδείκνυνται για το σκοπό, έτσι ώστε να γίνει δυνατό να αποκατασταθούν οι αδυναμίες που εντοπίζονται. Όλοι οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στην ανάγκη διεξαγωγής παρόμοιων ασκήσεων στο μέλλον. Σε αυτές πρέπει να περιλαμβάνονται τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από τις προηγούμενες ασκήσεις.

⇒ • Υπήρξαν μερικά προφανή παραδείγματα προσπαθειών συντονισμού της Επιτροπής και του ΕΚΠΕΝ στη διάρκεια της άσκησης, και συγκεκριμένα: η πραγματοποίηση ηχοδιασκέψεων, που βοήθησαν στην αντιμετώπιση άμεσων ζητημάτων, η δημιουργία ενός χρήσιμου δικτυακού τόπου από το ΕΚΠΕΝ και η παροχή από την Επιτροπή εντύπων κοινοποίησης, τα οποία θα χρησιμεύσουν σε περίπτωση πραγματικής κρίσης.

• Το σύστημα έγκαιρου συναγερμού και αντίδρασης (ΣΕΣΑ) είναι ένα σύστημα ιδιαίτερα αποτελεσματικό για το σκοπό που καλείται να υπηρετήσει και χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό. Εντούτοις, το σύστημα υπερφορτώθηκε, γιατί χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο διαχείρισης κρίσεων, ενώ έχει αναπτυχθεί μόνο για την κοινοποίηση των περιστατικών και το συντονισμό των μέτρων. Το ΣΕΣΑ πρέπει να επανεξεταστεί και να ενισχυθεί, ενώ πρέπει να αναπτυχθεί ένα σύστημα για τη βελτίωση της συγκέντρωσης πληροφοριών και της επίγνωσης της κατάστασης.

• Πρέπει να εξεταστούν οι εγκαταστάσεις υποστήριξης των επικοινωνιών, ενώ σε μερικά κράτη μέλη πρέπει να βελτιωθούν οι εγκαταστάσεις τηλεδιάσκεψης.

• Σε μερικά εθνικά σχέδια αντιμετώπισης της πανδημίας γρίπης δεν είχαν ληφθεί επαρκώς υπόψη οι διεθνείς πτυχές και ορισμένα επιχειρησιακά θέματα πέρα από τον τομέα της υγείας. Τα θέματα αυτά πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω.

• Η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει την περαιτέρω ανάπτυξη του γενικού της σχεδίου

συγκεκριμένων τη διεθνή διάσταση των εθνικών σχεδίων, ώστε να συμπεριλάβει κατάλογο ελέγχου των κατάλληλων μέτρων, που πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε στάδιο μιας πανδημίας.

• Πρέπει να ενισχυθεί ο συντονισμός και η διάδοση των μηνυμάτων των μέσων ενημέρωσης σε περίπτωση κρίσης, ενώ πρέπει να ιδρυθεί δίκτυο επαφών των μέσων ενημέρωσης στα εθνικά υπουργεία.

• Στα θέματα κοινού ενδιαφέροντος που πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω περιλαμβάνονται τα αντιϊικά φάρμακα, τα εμβόλια, οι περιορισμοί των ταξιδιών, η καραντίνα και το κλείσιμο των συνόρων.

Μέτρα παρακολούθησης και επόμενα βήματα

Μετά την άσκηση «Common Ground» η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή ορισμένες πρωτοβουλίες που ανταποκρίνονται σε αρκετά από τα πορίσματα της έκθεσης. Συγκεκριμένα:

• Η Επιτροπή άρχισε τις εργασίες για να βελτιώσει τα εργαλεία διαχείρισης κρίσεων που διαθέτει, όπως π.χ. οι πλατφόρμες επίγνωσης της κατάστασης για τους υπευθύνους λήψης αποφάσεων, που είναι γνωστές ως ΣΕΕΑΥΑ (σύστημα ενημέρωσης για τις έκτακτες ανάγκες υγείας και τις ασθένειες) και το ισχύον σύστημα έγκαιρου συναγερμού και αντίδρασης.

• Η Επιτροπή έχει συγκροτήσει διυπηρεσιακή μονάδα συντονισμού κρίσεων, η οποία θα τεθεί σε λειτουργία σε περίπτωση κρίσης, όπως π.χ. μια πανδημία.

• Ο Επίτροπος κ. Κυπριανού ασκεί καθήκοντα συνδέσμου μεταξύ των κρατών μελών και της φαρμακοβιομηχανίας για ζητήματα που αφορούν στην παραγωγή, τη διανομή και την προμήθεια φαρμάκων και εμβολίων.

• Μετά τη συνεδρίαση του άτυπου Συμβουλίου Υγείας στη Βιέννη στις 24 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή και το ΕΚΠΕΝ άρχισαν να συντονίζουν ένα δίκτυο υπευθύνων τύπου των κρατών μελών, ώστε να εξασφαλιστεί η κοινοποίηση μηνυμάτων με σαφές και ακριβές περιεχόμενο στο κοινό σε ολόκληρη την Ευρώπη.

• Τα σχέδια ετοιμότητας για το ενδεχόμενο πανδημίας θα επανεξεταστούν για άλλη μια φορά στο πλαίσιο συνεδρίασης μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και της ΠΟΥ, την οποία διοργανώνει το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Πρόληψη και τον Έλεγχο Νόσων στη Στοκχόλμη, ενώ τον Ιούνιο θα συζητηθεί η παρακολούθηση, από τα κράτη μέλη, των διδαγμάτων που αποκομίστηκαν από την άσκηση.

• Θα οργανωθούν εργαστήρια για τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών σε θέματα, όπως οι παρεμβάσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας, ο σχεδιασμός για τη συνέχεια της επιχειρηματικής δραστηριότητας, οι συνοριακοί έλεγχοι και η καραντίνα.

• Η Επιτροπή θα αρχίσει να βελτιώνει το μηχανισμό συντονισμού μέσω της κατάρτισης και της εναλλαγής ρόλων μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν, ενώ προγραμματίζει την οργάνωση περαιτέρω ασκήσεων.